

ЛЕКЦІЯ

ЦИВІЛІЗАЦІЙНІ
ВИМІРИ
ГЛОБАЛЬНИХ
ЕКОНОМІЧНИХ
ПРОЦЕСІВ

ПЛАН

1. Поняття регіоналізації в світовому вимірі.
Рівні регіоналізації.
2. Просторова організація галузей економіки в світі. Трьохполюсність світу. «Гіганти регіонального розвитку».
3. Міжнародне співробітництво та міжнародна інтеграція.

ЩО РОЗУМІЄМО ПІД «РЕГІОНАЛІЗАЦІЄЮ»?

○ Походження від «регіон», який характеризується:

- Близькістю розташування країн одна до одної
- Спільність природних, історичних, економічних, політичних та культурних умов

РЕГІОНАЛІЗАЦІЯ -

утворення економічних інтеграційних угруповань, що розташовані на певній території, з метою підвищення ефективності економіки шляхом:

- уніфікації законодавства
- ліквідації адміністративних обмежень на переміщення товарів, капіталів та робочої сили
- повного використання факторів виробництва

РІВНІ РЕГІОНАЛІЗАЦІЇ (ЗА НОВИЦЬКИМ)

- макрорегіональний - інтеграція держав, що об'єднані у великі регіони:

Західна Європа:

Німеччина

Австрія

Швейцарія

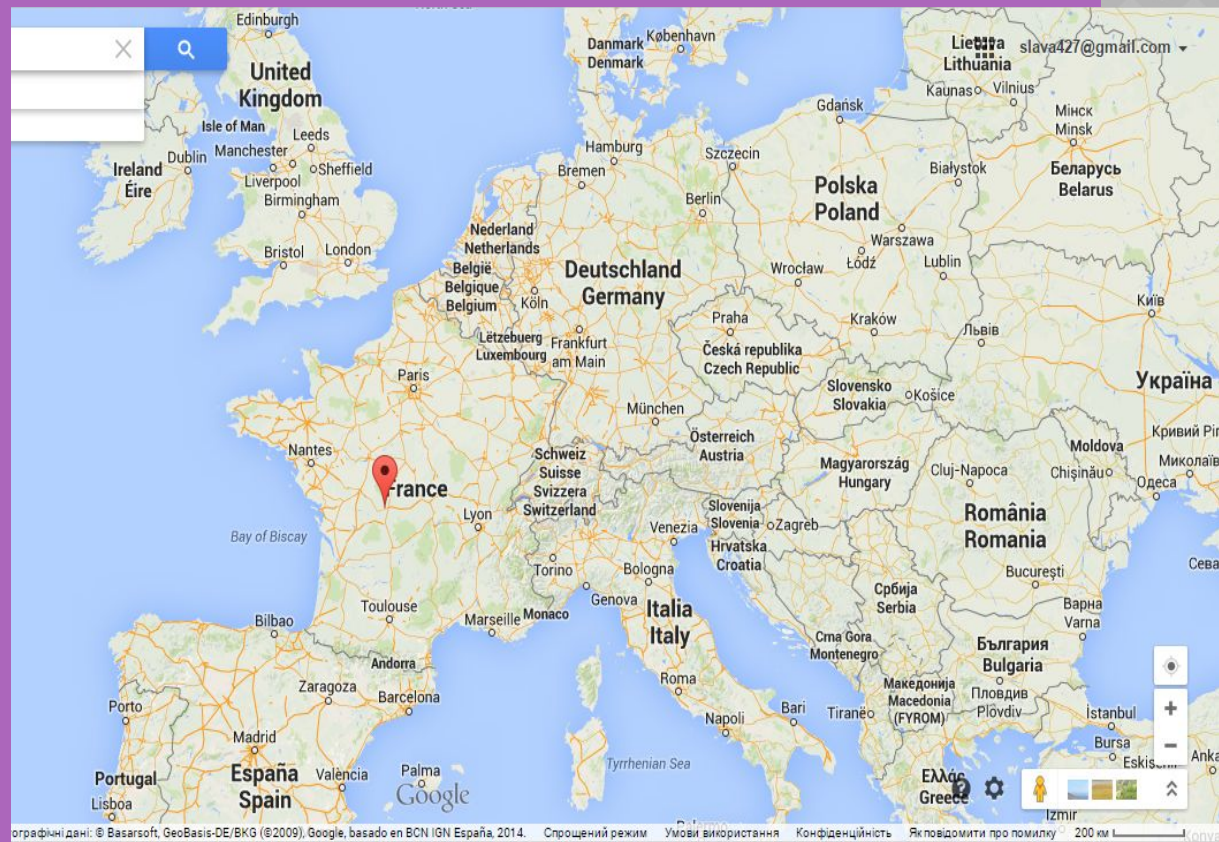
Ліхтенштейн

Люксембург

Нідерланди

Бельгія

Франція

КРАЇНИ ПІВНІЧНОЇ ЄВРОПИ:

Фінляндія

Швеція

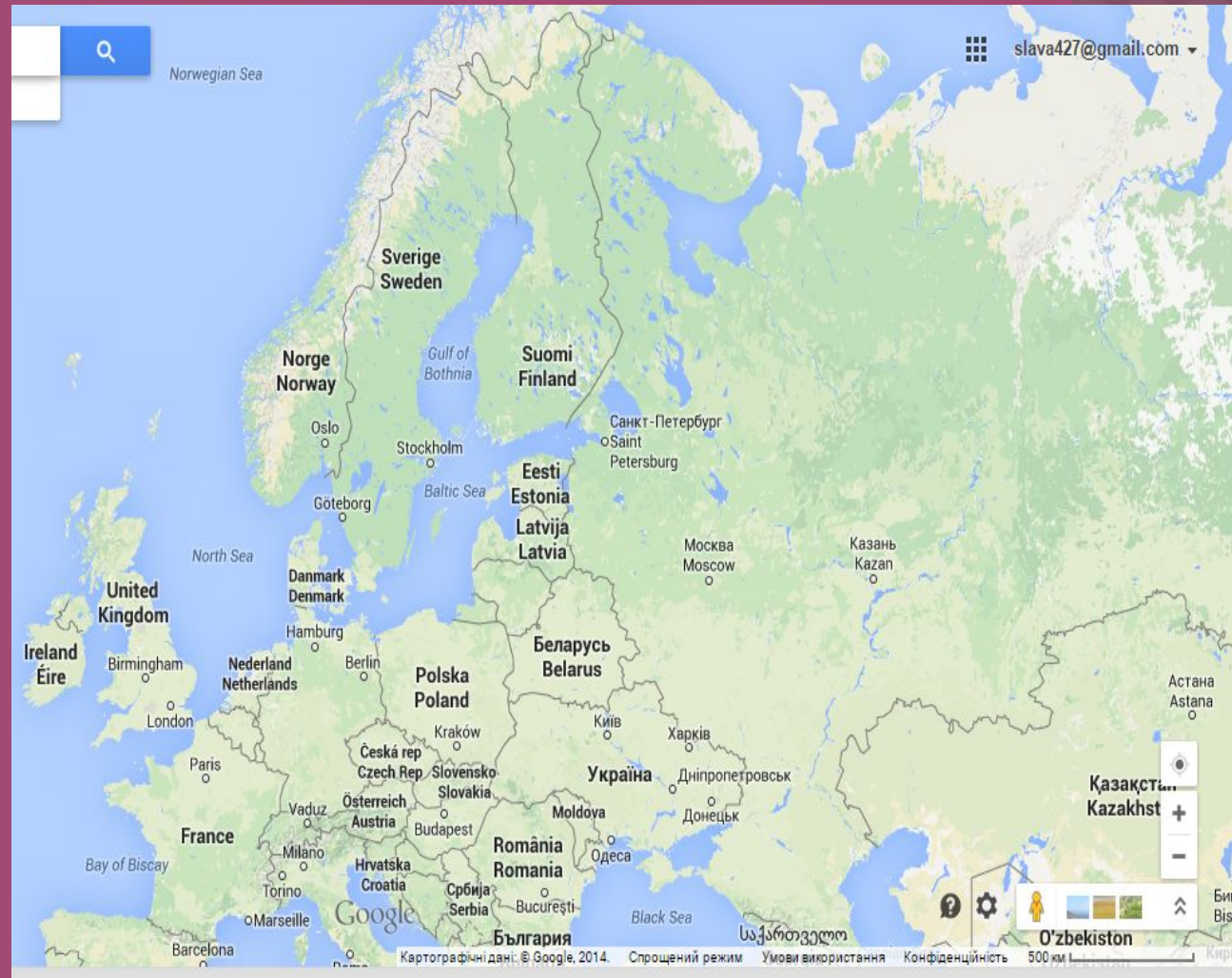
Норвегія

Данія

Великобританія

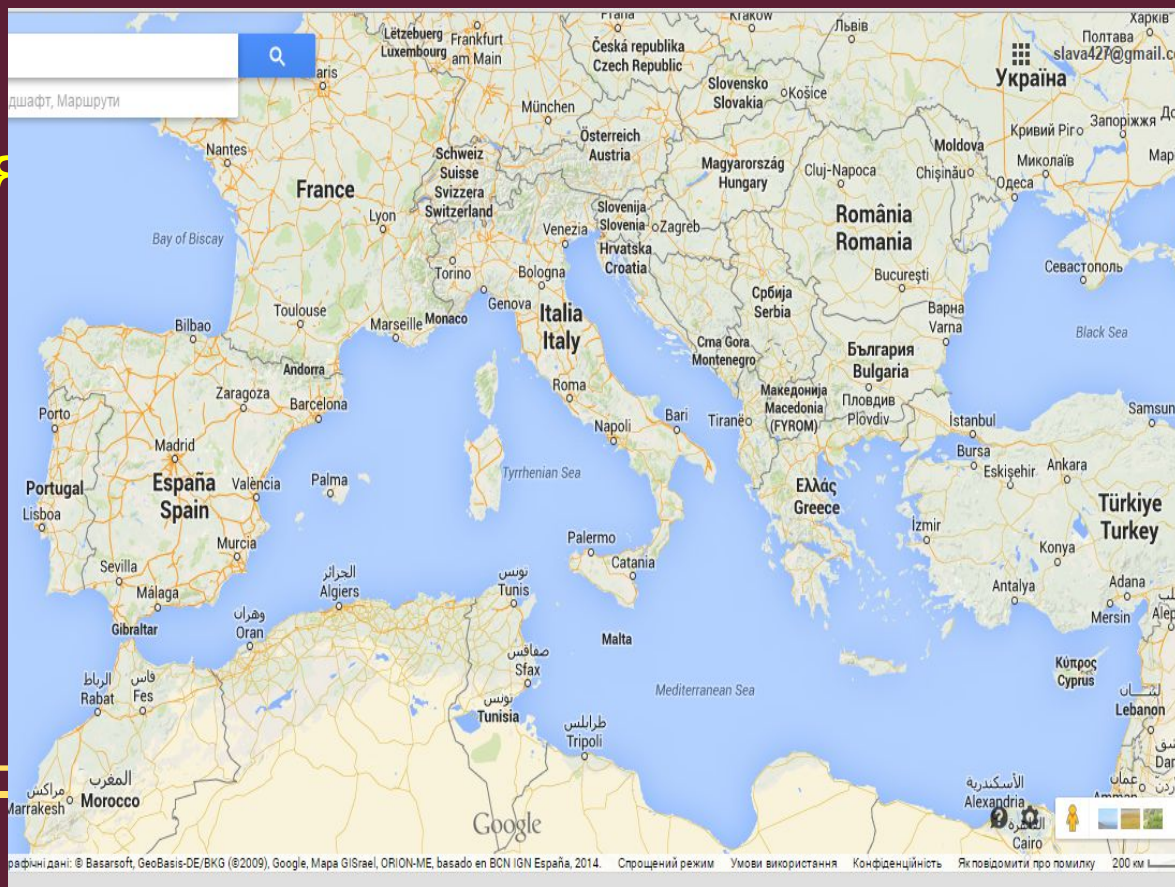
Ірландія

Ісландія

КРАЇНИ ПІВДЕННОЇ ЄВРОПИ

- :
- Іспанія
- Португалія
- Андора
- Італія
- Мальта
- Греція
- Ватикан
- Сан-Марин
- Монако

МЕЗОРЕГІОНАЛЬНИЙ

- ◎ **мезорегіональний** - інтеграція прикордонних адміністративно-територіальних утворень держав, що носить наддержавний характер, проявляється в прагненні інтеграції окремих територій, що входять до складу різних держав.

Дві тенденції сучасного світового розвитку

Глобалізація

Аргументи

- ❑ ціла низка проблем може бути розв`язана тільки на глобальному рівні;
- ❑ регіональні ресурси часто не спроможні задовольнити потреби регіону;
- ❑ міжрегіональні зв`язки є необхідними для повноцінного розвитку регіонів;
- ❑ в цілісному світі тільки глобальні організації можуть забезпечити мир;
- ❑ санкції проти агресії є ефективнішими на глобальному рівні;
- ❑ тільки глобальні організації здатні контролювати дії великих держав;
- ❑ регіональні організації можуть сприяти загостренню суперництва між регіонами і у світі в цілому.

Регіоналізація

Аргументи

- ❑ спільність інтересів, традицій, культури, релігій;
- ❑ економічне, соціальне і політичне співробітництво легше досягається на регіональному рівні;
- ❑ політичні, економічні та інші суперечності простіше врегульовуються на регіональному рівні;
- ❑ регіональний інтерес є ефективнішим в протидії конфліктам і загроза миру;
- ❑ регіональні організації є більш ефективними у врегулюванні криз, ніж глобальні організації.

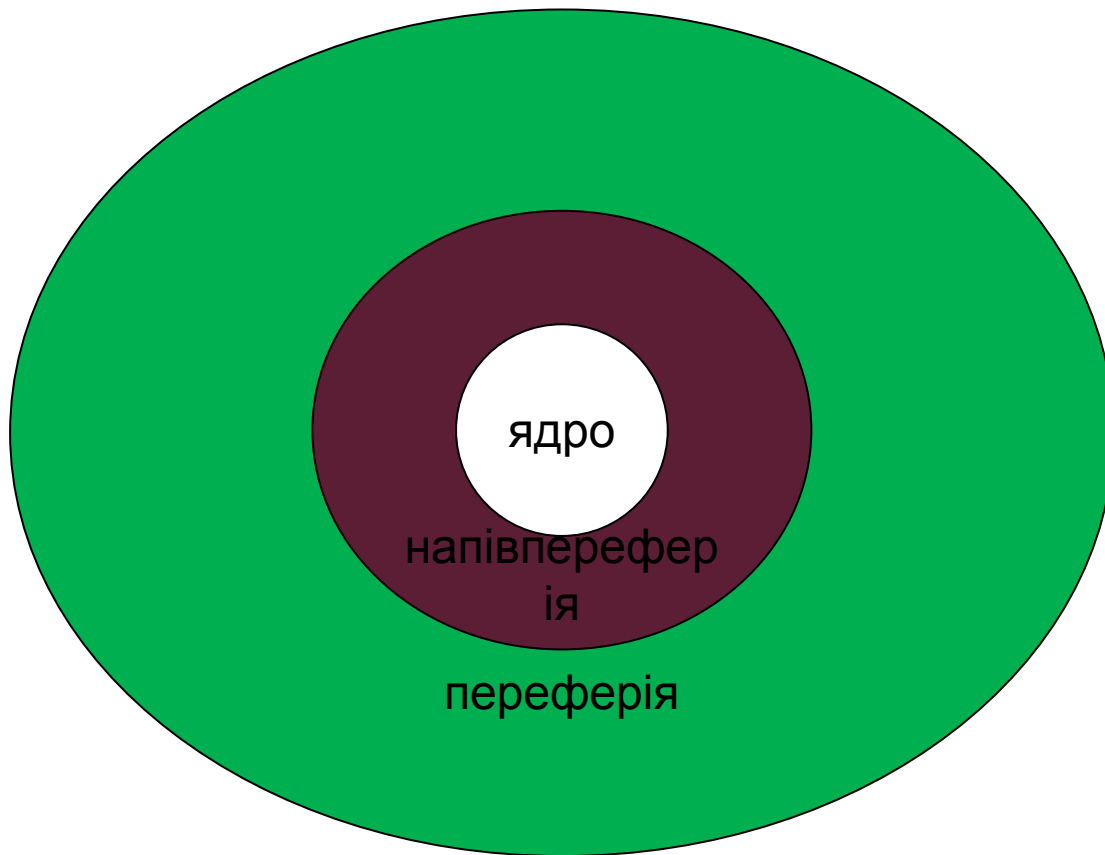
НАПРИКЛАД:

утворення Європейського Союзу,
Азіатсько-Тихоокеанський регіон (АТР),
до якого входять понад 40 країн.
Тут складається новий центр світової
економіки та політики.

- ◎ мікрорегіональний - інтеграція шляхом створення спеціальних економічних зон.

2.ПРОСТОРОВА ОРГАНІЗАЦІЯ ГАЛУЗЕЙ ЕКОНОМІКИ В СВІТІ. ТРЬОХПОЛЮСНІСТЬ СВІТУ.

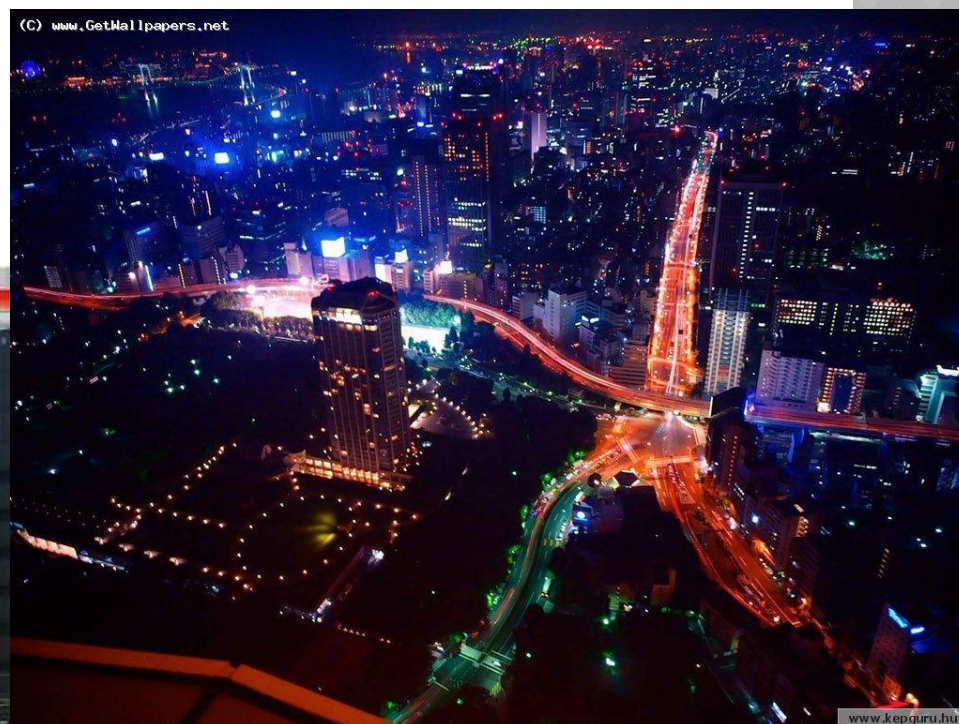
2.ПРОСТОРОВА ОРГАНІЗАЦІЯ ГАЛУЗЕЙ ЕКОНОМІКИ В СВІТІ. ТРЬОХПОЛЮСНІСТЬ СВІТУ.

ЯДРО

Розвинуті країни

- Японія

- США

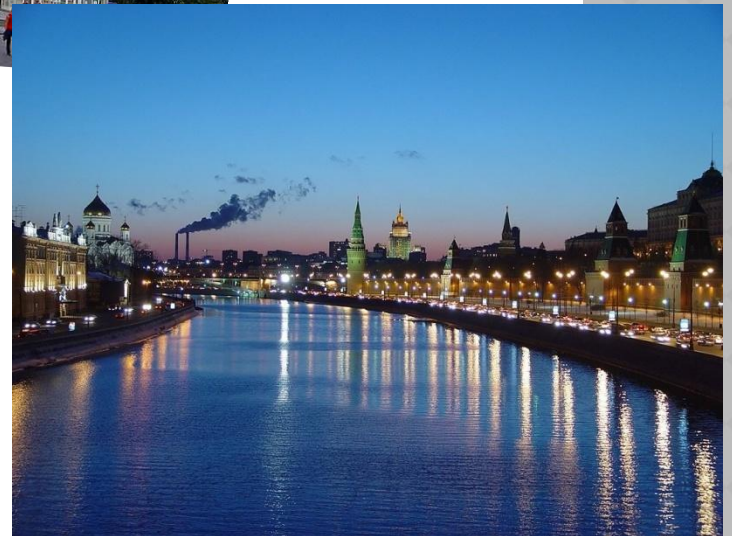

- Західна Європа

НАПІВПЕРЕФЕРІЯ

- Росія

- Китай

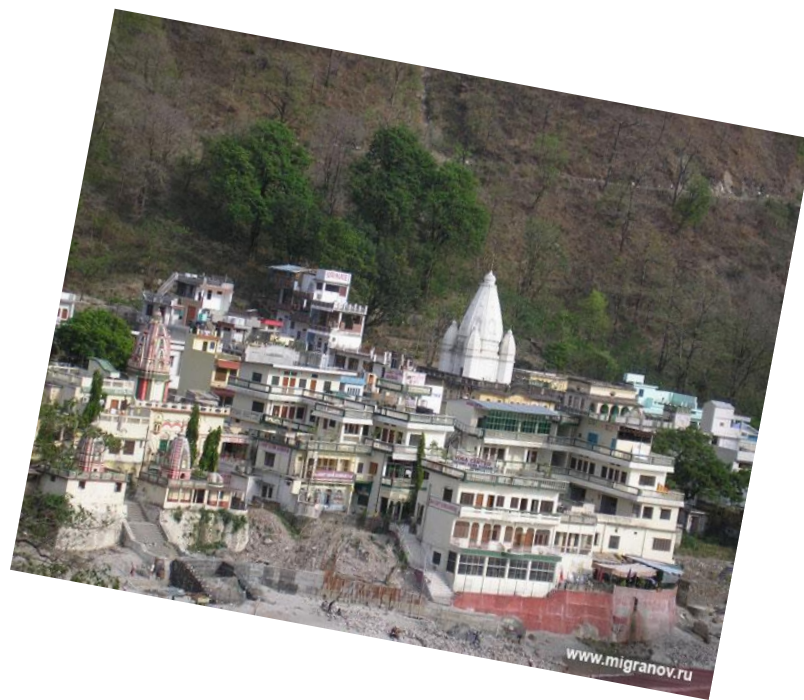
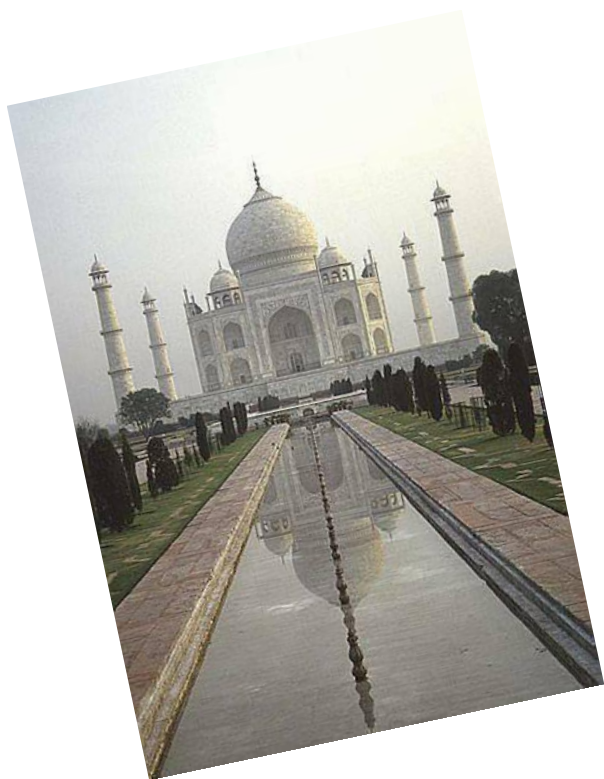

- Восточная Европа

ПЕРЕФЕРИЯ

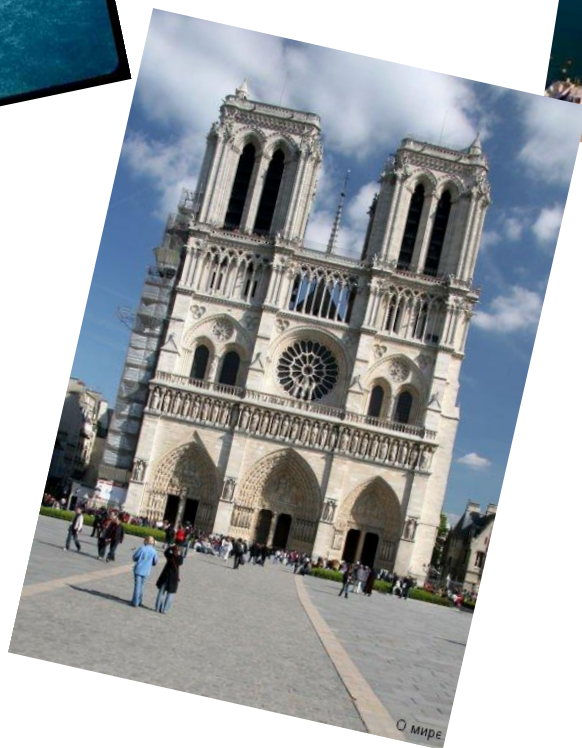
- Индия

- Африка

- Океанія

www.pentatonica.ru

© мире

- Латинська Америка

3. Міжнародне співробітництво та міжнародна інтеграція.

Формування та розвиток системи міжнародних організацій

Етап	Тривалість періоду	Характер змін системи
I етап	Середина XIX ст. – середина 40-х років XX ст.	Становлення системи міжнародних організацій
II етап	Середина 40-х років – кінець 50-х років XX ст.	Формування системи органів ООН
III етап	Кінець 50-х років – кінець 80-х років	Розвиток міжнародних регіональних організацій
IV етап	З початку 90-х років до нашого часу	Трансформація характеру діяльності міжнародних організацій, створення інтеграційних об'єднань

Типи міжнародних організацій (за характером членства)

Міжнародні міжурядові організації

- ООН
- Європейський Союз
- Асоціація держав Південно-Східної Азії (АСЕАН)
- Організація Північноатлантичного Договору (НАТО)
- Ліга арабських держав (ЛАД)
- Організація африканської єдності
- Організація країн-експортерів нафти (ОПЕК)
- Співдружність Незалежних Держав (СНД)
- Організація Договору про колективну безпеку та інші

Міжнародні неурядові організації

- Всесвітня Рада Церков
- Міжнародний комітет Червоного Хреста
- Міжнародна асоціація політичних наук
- Лікарі без кордонів
- Міжнародна організація кримінальної поліції (Інтерпол, спец. Статус)
- Міжнародний олімпійський комітет
- Міжнародна амністія

Міжнародні міжурядові організації

Міжнародні міжурядові організації - це об'єднання держав, що утворюються на основі багатосторонніх міжурядових угод у відповідності до міжнародного права для здійснення певних (економічних, політичних, культурних тощо) цілей.

В функціональному значенні міжнародні організації виступають як:

- Структури глобальної і регіональної безпеки;
- Інструмент гарантії національної безпеки своїх членів;
- Механізм формування і поглиблення інтеграційних процесів;
- Суб'єкти міжнародного права;
- Форуми для обговорення і прийняття рішень з питань, що представляють спільний інтерес;
- Основні носії двоєдиного процесу сучасних міжнародних відносин - глобалізації і регіоналізації;

Міжнародні міжурядові організації утворюються і функціонують у відповідності до статей 52, 53 і 54 Статуту ООН.

Повноваження ради безпеки ООН

- Визначення існування і рівня загрози миру та заходів щодо попередження агресії
- Прийняття рішення про використання збройної сили для припинення та ліквідації наслідків агресії
- Подання рекомендацій щодо прийняття нових членів ООН
- Подання рекомендацій Генеральній Асамблеї ООН щодо обрання Генерального Секретаря ООН
- Обрання разом з Генеральною Асамблеєю суддів міжнародного суду;
- Подання щорічних і спеціальних доповідей Генеральній Асамблеї ООН

Постійні члени: США, Франція, Велика Британія, Російська Федерація, Китай

Непостійні члени: один від Східної Європи, два від Західної Європи, п'ять від Азії і Африки, два від Латинської Америки

Регіональні Комісії ООН

Поширюють інформацію, проводять відповідні дослідження, готують огляди, допомагають у плануванні економічного розвитку, організують семінари, симпозіуми та конференції.

Мета регіональних Комісій ООН:

- забезпечення координації у сфері економічного та соціального розвитку в регіоні;
- допомога піднесенню рівня економічного добробуту;
- зміцнення економічного співробітництва між країнами регіону та їх зв'язків з країнами інших регіонів.

Регіональні Комісії ООН

- *Економічна Комісія для Європи*
- *Економічна Соціальна Комісія для Азії та Тихого океану*
- *Економічна Комісія для Латинської Америки та Карибського басейну*
- *Економічна Комісія для Африки*
- *Економічна і Соціальна Комісія для Західної Азії*

Регіональні Комісії є допоміжними органами Економічної та Соціальної Ради ООН, перед якою вони звітують

Цільові ММО - ОАД,
Організація Африканської
Єдності, Рада Європи,
Асоціація країн Південно-
Східної Азії, СНД та інші

Воєнні альянси - ЗЄС,
НАТО, Організація
договору про Безпеку
Австралії, Нової Зеландії і
США, Договір про
колективну безпеку країн

**Класифікація
регіональних
міжнародних
міжурядових
організацій**

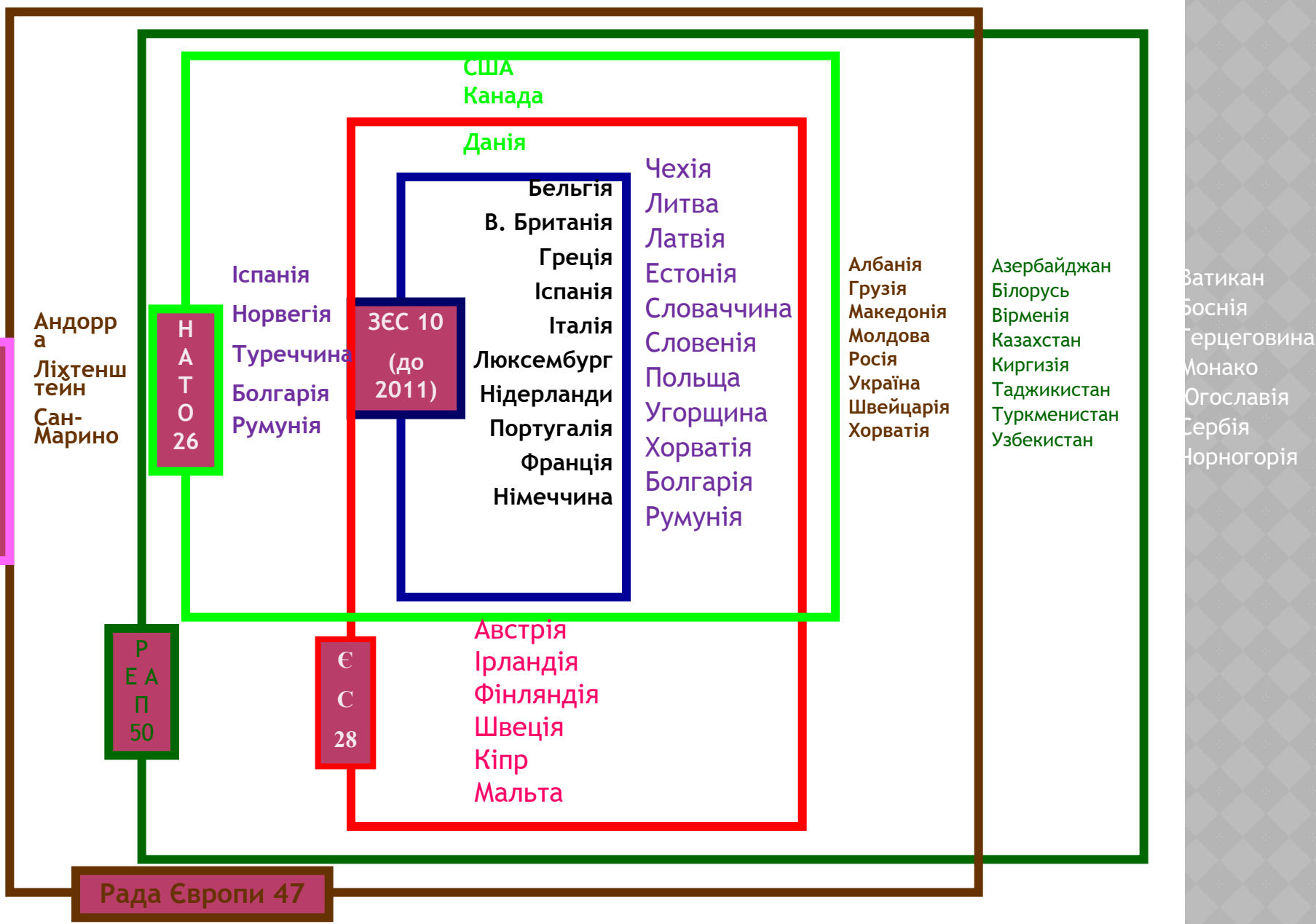
~~СНД~~

Функціональні ММО -
Європейський Союз,
Європейська асоціація
вільної торгівлі, ОПЕК,
Європейське
співтовариство з атомної
енергії

Регіональні Комісії ООН -
Економічна Комісія для
Європи, Економічна і
Соціальна Комісія для Азії
та Тихого океану,
Економічна комісія для
Латинської Америки і
Карибського басейну,
Економічна комісія для
Африки, Соціальна комісія
для Західної Азії

Міжнародні організації Європи (оновлено 02.10.2016)

О
Б
С
Є
57

Рада євроатлантичного партнерства (РЄАП)

Європейський Союз – історія, підвалини, договори та угоди

1951	1957	1965	1986	1992	1997	2001	2007
		Європейські спільноти		Європейський Союз			
		Європейська спільнота з вугілля та сталі					
	Європейська економічна спільнота (ЄЕС)			Європейська Спільнота			
				Правосуддя та внутрішні справи Європейського Союзу			
			Європейська політична співпраця	Спільна зовнішня політика та політика питань безпеки			
		Європейська спільнота з атомної енергії (Євратом)					
Париж	Рим	Брюссель	Люксембург/Гаага	Маастрихт	Амстердам	Ніцца	Лісабон

1951	1957	1965	1986	1992	1997	2001	2007
		Європейські спільноти		Європейський Союз			
		Європейська спільнота з вугілля та сталі					
	Європейська економічна спільнота (ЄЕС)			Європейська Спільнота			
				Правосуддя та внутрішні справи Європейського Союзу			
			Європейська політична співпраця	Спільна зовнішня політика та політика питань безпеки			
		Європейська спільнота з атомної енергії (Євратом)					
Париж	Рим	Брюссель	Люксембург/Гаага	Маастрихт	Амстердам	Ніцца	Лісабон

Рада Європи

5 травня 1949 р. у Лондоні представники Великої Британії, Франції, Данії, Норвегії, Ірландії, Швеції, Бельгії, Люксембургу та Голландії підписали Статут Європи. На початок XXI століття членами Ради Європи були 41 країна. Головні завдання Ради Європи - забезпечення реалізації прав людини, розвиток демократії і сприяння інтеграційним процесам.

На даний час в межах Ради Європи понад 140 юридично обов'язкових європейських договорів або конвенцій (це приблизно еквівалент 25 тисячам двосторонніх договорів). Найбільш суттєвими є:

- Європейська конвенція з прав людини;
- Європейська культурна конвенція з прав людини;
- Європейська соціальна Хартія;
- Європейська конвенція із запобігання тортур і тілесних ушкоджень та жорсткого поводження і приниження людської гідності.

Вищими органами Ради Європи є Парламентська асамблея Ради Європи, Європейський Суд та Європейська комісія з прав людини, завдяки яким вона володіє юридично-контрольним механізмом.

Організація з Безпеки і співробітництва в Європі (ОБСЄ) (правонаступниця НБСЄ)

Етапи становлення і розвитку

- Нарада у Гельсінкі на рівні МЗС і визначення порядку денного 3-7 липня 1973р.;
- Робота в Женеві і підготовка Генерального Заключного Акту - 18 вересня 1973 - 21 липня 1974 р.;
- Нарада в Гельсінкі 30 липня - 1 серпня 1975 р. на рівні голів держав і урядів 33 держав Європи та США і Канади

Основні напрями діяльності

- Забезпечення реалізації 10-ти принципів міжнародних відносин;
- Зміцнення довіри і доповнення розрядки політичної воєнною розрядкою;
- Поглиблення співробітництва у сфері економіки, науки, техніки і захисту довкілля;
- Безпека і співробітництво в Середньоморському регіоні;
- Поглиблення співробітництва в гуманітарній та інших сферах.

Особливості міжнародних інтеграційних процесів

Зростання кількості країн, що залучаються до інтеграційних процесів (особливо серед промислово - розвинутих країн)

Збільшення чисельності інтеграційних об'єднань в світі (більше ніж 200)

Феномен трансрегіоналізації співробітництва (міжрегіональна інтеграція)

Посилення тенденції до паралельної кількарівневої інтеграції держав (участь в декількох інтеграційних процесах)

Прискорена динаміка інтеграційних процесів наприкінці XX і початку XXI ст., різноманітність форм інтеграції

Тенденція до створення інтеграційних об'єднань зі створенням наднаціональних органів

Типізація інтеграційних процесів

Критерії типізації	Типи інтеграції
Механізм інтеграції	<ol style="list-style-type: none"> 1) функціональний тип 2) культурно-історичний тип
Об'єкт інтеграції	<ol style="list-style-type: none"> 1) інтеграційні процеси в межах одного об'єкту (в рамках однієї держави) 2) міжнародна інтеграція (між елементами міжнародних відносин)
Географічне охоплення	<ol style="list-style-type: none"> 1) глобальна 2) регіональна 3) трансрегіональна 4) субрегіональна
Суб'єкт інтеграції	<ol style="list-style-type: none"> 1) міждержавна 2) між міжнародними організаціями 3) об'єднана
Сфера об'єднання зусиль	<ol style="list-style-type: none"> 1) політична 2) військово-політична 3) фінансово-економічна 4) соціокультурна
Характер набуття членства в об'єднанні	<ol style="list-style-type: none"> 1) відкриті 2) з обмеженим доступом
Метод здійснення інтеграції	<ol style="list-style-type: none"> 1) шляхом інституалізації (інституалізація "згоди") 2) шляхом узгодження функцій (ліберальні засади)